

**СЪВЕТ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

**Брюксел, 30 март 2010 г. (13.04)
(OR. en)**

8157/10

**Междуетноститутуционално досие:
2010/0065 (COD)**

**DROIPEN 30
MIGR 36**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От: Европейската комисиия

Дата: 29 март 2010 г.

Относно: Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета
относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на
жертвите и за отмяна на Рамково решение 2002/629/ПВР

Приложено се изпраца на делегациите предложение на Комисията, предоставено с
придружително писмо от г-н Jordi AYET PUIGARNAU, директор, до г-н Pierre de BOISSIEU,
генерален секретар на Съвета на Европейския съюз.

Приложение: COM(2010) 95 окончателен

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 29.3.2010
COM(2010)95 окончателен

2010/0065 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите и
за отмяна на Рамково решение 2002/629/ПВР**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

1.1. Основания и цели на предложението

Трафикът на хора се смята за едно от най-тежките престъпления в световен мащаб, за грубо погазване на човешките права, за съвременна форма на робство и за извънредно доходен бизнес за организираната престъпност. Трафикът на хора се състои в набиране, прехвърляне или прием на лица посредством принуда, измама или злоупотреба с цел експлоатация, в това число сексуална или трудова, принудителен труд, принудително подчинение в домашни условия или други форми на експлоатация, включително отнемането на телесни органи.

Затова отговорът на трафика на хора трябва да бъде енергичен и насочен едновременно към предотвратяването и преследването на престъплението и защитата на жертвите на това престъпление.

1.2. Общ контекст

Няколко държави-членки на ЕС са важни дестинации за трафика на хора от държави извън ЕС. Освен това са налице данни за наличие на трафик на хора в рамките на ЕС. От наличните данни може с основание да се предположи, че всяка година няколко стотици хиляди хора са обект на трафик към ЕС или в рамките на ЕС.

Социалната уязвимост би могла да се счита за основна първопричина за трафика на хора. Тя се корени в икономически и социални фактори: бедност, дискриминация въз основа на пола, въоръжени конфликти, домашно насилие, проблемни семейства и лични обстоятелства като възраст, здравословно състояние или увреждания. Тази уязвимост се използва от международни мрежи на организираната престъпност за улесняване на миграцията и след това за експлоатация на лица чрез използване на насилие, заплаха, принуда или различни форми на злоупотреба като заробване за дългове. На практика основна движеща сила в трафика на хора са големите печалби, които се генерират. Търсенето на сексуални услуги и евтина работна ръка е друга също толкова важна движеща сила.

1.3. Действащи разпоредби в областта на предложението

Конвенцията на Обединените нации за правата на детето, приета през 1989 г., има за цел да защити децата от всички форми на сексуална експлоатация и злоупотреба. Това задължение се разпростира до сексуалната експлоатация и злоупотреба с деца, свързани с трафика на хора.

През 2000 г. ООН прие Протокол за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика с хора, особено жени и деца, допълващ Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност. Този протокол бе първият изчерпателен международен инструмент в областта на трафика на хора. Към март 2009 г. протоколът е ратифициран от 24 държави-членки на ЕС, а останалите 3 са го подписали. Европейската общност е подписала и одобрила Протокола.

Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора предоставя изчерпателна и последователна рамка, включваща предотвратяване, сътрудничество между различните участници, защита и помощ за жертвите на трафик и задължението трафикът на хора да бъде считан за престъпление. Привеждането в действие на подобни мерки би довело до значителни подобрения. Конвенцията е ратифицирана от 16 държави-членки на ЕС. Други 10 държави-членки са я подписали и са в процес на ратифициране.

Рамковото решение относно борбата с трафика на хора бе прието на 19 юли 2002 г. в отговор на общоприета необходимост да се обърне внимание на равнище ЕС на тежкото престъпление трафик на хора. През май 2006 г. Комисията прие доклад относно прилагането на рамковото решение.

Директива 2004/81/ЕО предвижда помощ и статут на постоянно пребиваващи за жертвите, които са граждани на трети държави. През 2010 г. Комисията ще представи доклад относно прилагането на Директива 2004/81/ЕО и ще обсъди подходящи мерки за по-нататъшното засилване на защитата, предоставяна на жертвите от страна на държавите-членки.

1.4. Съгласуваност с другите политики и цели на Съюза

Борбата срещу всички форми на насилие, основаващо се на пола, в това число и трафика на хора, съставлява неразделна част от ангажимента, поет от Комисията в Пътната карта за равенство между половете¹. Борбата с трафика на деца е също така част от стратегията за правата на детето². Целта на борбата с трафика на хора и помощта за жертвите на трафик е в съответствие с разпоредбите на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета относно правното положение в наказателното производство на жертвите от престъпления³ и Директива 2004/81/ЕО на Съвета за издаване на разрешение за пребиваване⁴, която е свързана с въпроси на имиграцията и се прилага единствено за гражданите на трети държави. Всички разпоредби, включени в настоящата директива, се прилагат доколкото въпросът не попада в обхвата на прилагане на гореспоменатата директива. Целта за борба срещу трафика на хора е също така в съответствие с Директива 2004/80/ЕО на Съвета относно обезщетението на жертвите на престъпления, която има за цел да улесни достъпа до обезщетение в трансгранични ситуации⁵, и с Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета относно борбата с организираната престъпност⁶. Трафикът на хора е включен в списъка с престъпления, които дават основание за предаване съгласно европейска заповед за

¹ Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Пътна карта за равенство между жените и мъжете (2006—2010 г.)“, SEC(2006)275, COM(2006) 92.

² Съобщение на Комисията „Към стратегия на ЕС за правата на детето“, SEC(2006) 888, SEC(2006) 889, COM(2006) 367.

³ Рамково решение на Съвета от 15 март 2001 г. относно правното положение в наказателното производство на жертвите от престъпления (2001/220/ПВР), ОВ L 82, 22.3.2001 г., стр. 1.

⁴ Директива 2004/81/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. за издаване на разрешение за пребиваване на граждани на трети страни, които са жертви на трафик на хора или са били обект на помощ за незаконна имиграция и които сътрудничат с компетентните органи, ОВ L 261, 6.8.2004 г., стр. 85.

⁵ Директива 2004/80/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. относно обезщетението на жертвите на престъпления (ОВ L 261, 6.8.2004 г., стр. 15).

⁶ Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета относно борбата с организираната престъпност (ОВ L 300, 11.11.2008 г., стр. 42).

арест в съответствие с Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета относно европейската заповед за арест⁷. Посочените по-горе цели са в пълно съответствие с тези инструменти и с Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора, както и с мандатите на Европол и Евроюст.

Всяко действие на ЕС в тази област трябва да зачита основните права и да спазва принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата на ЕС) и в Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. При прилагането на правото на Съюза държавите-членки трябва да спазват тези права и принципи.

Настоящото предложение бе предмет на задълбочено разглеждане, за да се гарантира, че съдържащите се в него разпоредби са в пълно съответствие с основните права и особено човешкото достойнство, забраната на изтезанията и нехуманното или унижителното отношение или наказание, забраната на робството и принудителния труд, правата на детето, правото на свобода и сигурност, свободата на изразяване на мнение и свободата на информация, защитата на личните данни, правото на ефективни средства за правна защита и на справедлив съдебен процес и принципите на законност и пропорционалност на престъпленията и наказанията.

Особено внимание бе обърнато на член 5, параграф 3 от Хартата на ЕС, който забранява изрично трафика на хора. Освен това от голямо значение е член 24 от Хартата на ЕС, тъй като много от жертвите на трафика на хора са деца. Разпоредбите, засягащи защитата и подпомагането на жертвите на трафик, имат положително въздействие върху основните права. Правото на защита от робство, принудителен труд и принудително подчинение бе признато от Европейския съд за правата на човека. Правото на жертвата на точно, безпристрастно, ефективно и бързо разследване също е от значение тук; това ефективно може да стане чрез по-голямо признаване на ролята на жертвата в наказателното производство.

Възможно е евентуалното отрицателно въздействие, произтичащо от по-голямата роля на жертвата в наказателното производство, да нарасне, ако тази по-засилена роля е от естество, което да застраши процесуалните права на обвиняемото лице, и по-специално неговото право на справедлив процес (член 47 от Хартата на ЕС) и правото на защита (член 48 от Хартата на ЕС). Европейският съд за правата на човека обаче е установил ясни принципи за съгласуване на съответните права на обвиняемото лице с тези на жертвата. Поради това чрез внимателното изготвяне на законодателния текст е гарантирано пълното съответствие с правото на защита, което представлява основата за правилното му прилагане от държавите-членки.

Когато това е необходимо, възможно е да се използват по подходящ начин възможностите за финансиране на равнище ЕС в подкрепа на усилията на държавите-членки да спазят изискванията на настоящата директива.

⁷

Рамково решение на Съвета от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите-членки (ОВ L 190, 18.7.2002 г.).

2. КОНСУЛТАЦИЯ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

2.1. Консултация със заинтересовани страни

2.1.1. Методи за консултация, основни целеви сектори и общ профил на участниците

По искане на Съвета за оценка на прилагането на плана на ЕС⁸ Комисията изпрати през декември 2007 г. въпросник до държавите-членки. 23 държави-членки и Норвегия отговориха на въпросника. Резултатите бяха включени в работния документ на Комисията, приет на 17 октомври 2008 г.⁹

Проведени бяха три консултативни срещи с цел изготвянето на оценка на въздействието. Експертната група по трафика на хора заседава на 2 и 3 октомври 2008 г. и след обширна дискусия излезе с писмено становище. На 7 октомври 2008 г. бе проведена консултативна среща с експерти от различни сектори, в това число правителства, правоприлагащи органи, НПО, международни организации и университети. Впоследствие участниците бяха поканени да представят писмени становища и няколко експерти се отзоваха на тази покана. На 17 октомври 2008 г. се проведе среща с представители на държавите-членки.

2.1.2. Обобщение на позициите и на това как те са взети под внимание

- В своето писмено становище експертната група по трафика на хора на Европейската комисия подчерта като водещи принципи необходимостта от подходяща правна рамка във всяка държава, необходимостта човешките права да се превърнат във въпрос от основно значение, да се възприеме цялостен, координиран и последователен подход за създаването на връзка между правителствените политики в областта на трафика на хора и миграционните политики, да се спазват правата на децата, да се насърчават научните изследвания в областта на трафика на хора и да се наблюдава въздействието на политиките за борба с трафика на хора.
- Много от заинтересованите страни изразиха съгласието си относно необходимостта от специфични разпоредби, насочени към подобряването на разследването и съдебното преследване. Като цяло бе подчертана решаващата роля на мерките за подпомагане.
- Въпросът относно въвеждането на специално задължение за инкриминиране на клиенти, използващи съзнателно сексуални услуги от лице, което е жертва на трафик, бе обект на противоречие между заинтересованите страни. Няколко държави-членки посочиха, че при всички случаи подобна разпоредба не трябва да бъде задължителна.

2.2. Събиране и използване на експертни становища

Не бяха необходими външни експертни становища.

⁸ План на ЕС за най-добри практики, стандарти и процедури за борба и предотвратяване на трафика на хора (ОВ С 311, 9.12.2005 г., стр. 1).

⁹ Оценка и мониторинг на прилагането на Плана на ЕС за най-добри практики, стандарти и процедури за борба и предотвратяване на трафика на хора, COM (2008) 657.

2.3. Оценка на въздействието SEC(2009)358 и обобщение на оценката на въздействието SEC(2009)359

Във връзка с предишното предложение за рамково решение от 25 март 2009 г. бяха разгледани няколко варианта на политиката с оглед на по-ефективното предотвратяване и борба с трафика на хора и по-добрата защита на жертвите.

- Вариант на политиката (1): Без нови действия от страна на ЕС

ЕС не предприема никакви действия за борбата с трафика на хора, като същевременно държавите-членки могат да продължат с подписването и ратифицирането на Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора.

- Вариант на политиката (2): Незаконодателни мерки

Рамково решение 2004/629/ПВР не се изменя. Възможно е въвеждането на незаконодателни мерки в сферите, засягащи схеми за подпомагане на жертвите, наблюдение, мерки за предотвратяване в държавите дестинации, мерки за предотвратяване в държавите на произход, обучение, както и сътрудничество в правоприлагането.

- Вариант на политиката (3): Ново законодателство в областта на съдебното преследване, подпомагането на жертвите, предотвратяването и наблюдението

Приема се нов законодателен акт, включващ разпоредбата от съществуващото рамково решение, някои разпоредби от Конвенцията на Съвета на Европа и някои допълнителни елементи. По-конкретно, новото рамково решение би съдържало разпоредби в областта на материалното наказателно право, компетентността и съдебното преследване, правата на жертвите в наказателното производство, подпомагането на жертвите на трафик, специални мерки за защита на децата, предотвратяването и наблюдението.

- Вариант на политиката (4): Ново законодателство (като вариант 3) + незаконодателни мерки (като вариант 2)
- Приема се нов законодателен акт, който съдържа съществуващото рамково решение и включва нови разпоредби. Новият законодателен акт се допълва от незаконодателни мерки и по-конкретно мерките, посочени във вариант 2.
- След като бе извършен анализ на икономическото въздействие, социалното въздействие и въздействието върху основните права, варианти 3 и 4 представляват най-добрият подход към проблема и би следвало напълно да постигнат поставените цели. Предпочитаният вариант би бил вариант 4.
- Комисията извърши оценка на въздействието, която придружаваше предишното предложение за Рамково решение от 25 март 2009 г. за предотвратяване и борба с трафика на хора и защита на жертвите; тази оценка на въздействието е валидна *mutatis mutandis* и за настоящото предложение за директива. Тъй като посоченото в този меморандум предложение за директива е като цяло идентично по съдържание с предишното предложение за рамково решение, съществуващата оценка на въздействието може да се счита за валидна и за новото предложение. Докладът относно оценката на въздействието е достъпен на:

http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2009_en.htm#jls.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

3.1. Резюме на предлаганото действие

Освен разпоредбите, които се съдържат в сегашното рамково решение, новата директива би включила следните нови елементи:

3.1.1. Разпоредби на материалното наказателно право

- Определение;
- Утежняващи обстоятелства и наказания;
- Неприлагане на наказания спрямо жертвите на трафик.

3.1.2. Компетентност и съдебно преследване

- По-широко и по-обвързващо правило за извънтериториална компетентност;
- Инструменти за разследване.

3.1.3. Подпомагане на жертвите

- Установяване на механизми за ранно идентифициране и подпомагане на жертвите;
- Стандарт за помощ, в това число достъп до необходимата медицинска помощ, консултиране и психологическа помощ;

- Специални мерки за деца.

3.1.4. Защита на жертвите в наказателни производства

- Специално третиране с цел предотвратяване на вторично виктимизиране;
- Защита въз основа на оценка на риска;
- Правно консултиране и юридическо представителство, включително с цел предявяване на иск за обезщетение.

3.1.5. Предотвратяване

- Действия за обезсърчаване на търсенето на сексуални услуги и евтина работна ръка;
- Обучение;
- Инкриминиране на потребителите на услуги, изисквани от лица, за които потребителите знаят, че са жертви на трафик.

3.1.6. Наблюдение

- Създаване на национални органи за докладване или на еквивалентни механизми.

3.2. Добавена стойност на предложението в сравнение с Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора от 2005 г.

Предложението е изготвено въз основа на Конвенцията на Съвета на Европа и възприема същия цялостен подход, като включва предотвратяване, съдебно преследване, защита на жертвите и наблюдение. Освен това предложението съдържа следните основни елементи, които представляват добавена стойност:

- Конкретен размер на наказанията в съответствие с тежестта на престъпленията (член 4).
- По-широкообхватно и по-обвързващо правило за извънтериториалната компетентност, което задължава държавите-членки да преследват свои граждани или обичайно пребиваващи лица, които са извършили престъплението, свързано с трафик, извън територията на държавата-членка (член 9).
- По-широк обхват на разпоредбата относно неприлагане на наказания по отношение на жертвите за тяхното участие в престъпни дейности, независимо от типа на незаконните средства, които са били използвани от трафикантите (член 6).
- По-високи стандарти на помощ на жертвите, особено по отношение на медицинското обслужване (член 10).
- Специални защитни мерки за деца, жертви на трафик на хора (членове 12–14)
- Освен това включването на разпоредби с подобно съдържание в достиженията на правото на ЕС демонстрира преимуществата от по-големите ограничения, наложени от правния ред на ЕС, а именно незабавно влизане в сила и наблюдение на прилагането.

3.3. Правно основание

Член 82, параграф 2 и член 83, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

4. ПРИНЦИП НА СУБСИДИАРНОСТ

Целите на предложението не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен самостоятелно от държавите-членки поради посочените по-долу причини.

Борбата с трафика на хора изисква координирани усилия от страна на държавите-членки и сътрудничество на международно ниво за постигане на целите. Различията в правното третиране в различните държави-членки затрудняват координираните усилия и възпрепятстват прилагането на международното право и международното съдебно сътрудничество.

Чрез действие от страна на Европейския съюз целите на предложението ще бъдат постигнати по-добре поради посочената по-долу причина.

С предложението материалното наказателно право на държавите-членки и техните процесуални правила ще бъдат по-тясно сближени, отколкото с настоящото рамково решение. Това ще има положително въздействие върху правоприлагането в областта на международното право и върху международното съдебно сътрудничество, както и върху защитата и подпомагането, предоставени на жертвите. Поради това предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност.

5. ПРИНЦИП НА ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност, тъй като се ограничава до необходимия минимум за осъществяване на посочените цели на европейско равнище и не излиза извън рамките на необходимото за тази цел.

6. ИЗБОР НА ИНСТРУМЕНТИ

Предложен инструмент: директива.

В борбата с трафика на хора за подобряване на сътрудничеството по наказателни въпроси е необходимо сближаване на националните законодателства и нормативни уредби на държавите-членки. За тази цел Договорът изрично предвижда приемането единствено на директиви.

7. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета на ЕС.

8. Допълнителна информация

8.1. Отмяна на съществуващо законодателство

Приемането на предложението ще доведе до отмяна на съществуващо законодателство.

8.2. Териториален обхват

Адресати на предложението ще бъдат държавите-членки. Прилагането на бъдещата директива за Обединеното кралство, Ирландия и Дания ще бъде определено съгласно разпоредбите на Протоколи № 21 и № 22, приложени към Договора за функционирането на Европейския съюз.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите и за отмяна на Рамково решение 2002/629/ПВР

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 82, параграф 2 и член 83, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹⁰,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите¹¹,

след като предадоха проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като действат в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Трафикът на хора представлява тежко престъпление, често извършвано в рамките на организираната престъпност, грубо нарушение на основните права и е изрично забранено съгласно Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (2) Европейският съюз е поел ангажимент за предотвратяването на трафика на хора и борбата с него и за защитата на правата на лицата, които са жертва на трафик. За тази цел бяха приети Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета от 19 юли 2002 г. относно борбата с трафика на хора¹² и Планът на ЕС за най-добри практики, стандарти и процедури за борба и предотвратяване на трафика на хора (2005/С 311/01)¹³. Успоредно с това ЕС предприема действия в държави извън ЕС, които са държави на произход или на транзитно преминаване на жертвите, като по-конкретно цели повишаване на осведомеността, намаляване на уязвимостта, подкрепа и помощ за жертвите, борба с първопричините за трафика и подкрепа за държавите за разработването на подходящо законодателство за борба с трафика. Освен това координирането на съдебното преследване по дела за трафик на хора ще бъде улеснено от приемането на Рамково решение

¹⁰ ОВ С [...], [...], стр. [...].

¹¹ ОВ С [...], [...], стр. [...].

¹² ОВ L 203, 1.8.2002 г., стр. 1.

¹³ ОВ С 311, 9.12.2005 г., стр. 1.

2009/948)ПВР на Съвета относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства¹⁴.

- (3) С настоящата директива се възприема интегриран и цялостен подход към борбата с трафика на хора. Директивата има за свои главни цели по-сериозно предотвратяване, съдебно преследване и защита на правата на жертвите на трафик. Децата са по-уязвими и следователно съществува по-голям риск те да станат жертви на трафика на хора. При прилагане на разпоредбите на настоящата директива следва да се обръща първостепенно внимание на висшия интерес на детето в съответствие с Хартата на основните права на Европейския съюз и Конвенцията на Обединените нации за правата на детето¹⁵.
- (4) Протоколът на Обединените нации от 2000 г. за предотвратяване, премахване и наказване на трафика на хора, особено на жени и деца, допълващ Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност¹⁶, и Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора от 2005 г.¹⁷ са ключови стъпки в процеса на засилване на международното сътрудничество срещу трафика на хора.
- (5) За да се отчетат последните развития във връзка с феномена трафик на хора, настоящата директива обхваща по-широко разбиране за това какво е трафик на хора, в сравнение с Рамково решение 2002/629/ПВР и поради това включва допълнителни форми на експлоатация. В контекста на тази директива принудителната просия следва да се разбира като форма на принудителен труд или служба, както е определено в Конвенция № 29 на Международната организация на труда относно принудителния или задължителния труд от 29 юни 1930 г. Ето защо експлоатацията, свързана с просия, попада в обхвата на определението за трафик на хора само когато са налице всички елементи на принудителен труд или служба. С оглед на съдебната практика, свързана с проблематиката, оценката на това доколко валидно е евентуалното съгласие за извършване на тази дейност следва да се прави за всеки отделен случай. Когато обаче е засегнато дете, евентуалното съгласие никога не следва да се счита за валидно. Понятието „експлоатация за престъпна дейност“ следва да се разбира като експлоатирането на лице да извършва, наред с други дейности, джебчийство, кражби от магазин и други подобни дейности, които подлежат на наказание и предполагат финансово облагодетелстване. Определението включва също трафика на хора с цел отнемане на телесни органи, който може да бъде свързан с трафика на органи и представлява тежко посегателство на човешкото достойнство и физическата цялост.
- (6) Тежестта на наказанията в тази директива отразява нарастващото безпокойство сред държавите-членки във връзка с увеличаващия се трафик на хора. Отчитайки

¹⁴ ОВ L 328, 15.12.2009 г., стр. 42.

¹⁵ Конвенция на Обединените нации за правата на детето, приета и открита за подписване, ратифициране и присъединяване чрез Резолюция 44/25 на Общото събрание на ООН от 20 ноември 1989 г.

¹⁶ Протокол на Обединените нации за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика с хора, особено жени и деца, допълващ Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу транснационалната организирана престъпност, Палермо 2000 г.

¹⁷ Конвенция на Съвета на Европа за борба с трафика на хора, Варшава, 16.5.2005 г., Поредица договори на Съвета на Европа № 197.

сериозността на престъплението, директивата цели да гарантира по-нататъшно хармонизиране и по-тежки наказания в ЕС. Когато престъплението е извършено при определени обстоятелства, например срещу особено уязвима жертва, наказанието следва да бъде по-тежко. В контекста на настоящата директива понятието „особено уязвими лица“ следва да включва най-малко децата, както и възрастни, които са особено уязвими поради бременност, здравословно състояние или увреждания по времето, когато е извършено престъплението. Когато престъплението е особено тежко, например когато животът на жертвата е бил застрашен или престъплението е включвало сериозно насилие или е причинило особено сериозни вреди на жертвата, това следва да води до особено тежко наказание. Когато съгласно директивата се говори за предаване, това следва да се тълкува в съответствие с Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите-членки¹⁸.

- (7) Жертвите на трафик на хора следва, в съответствие с основните принципи на правните системи на съответните държави-членки, да бъдат защитени от съдебно преследване или наказание за престъпни дейности, като например използването на фалшиви документи, или за престъпления съгласно законите срещу проституцията или имиграцията, които те са били принудени да извършат като пряка последица от факта, че са били обект на трафик. Целта на тази защита е да се гарантират човешките права на жертвите, да се избегне вторичната виктимизация и да бъдат насърчени те да свидетелстват в наказателни производства срещу извършителите. Тази защита не изключва съдебно преследване или наказание за престъпления, които дадено лице е извършило или в които то е участвало по своя воля.
- (8) За да се гарантира успехът на разследването и съдебното преследване на престъпления, свързани с трафика на хора, тяхното започване не следва да зависи от съобщаване или оплакване от жертвата. Съдебното преследване следва да бъде позволено за достатъчен период от време, след като жертвата достигне възрастта на пълнолетие. Правоприлагащите служители и прокурорите следва да бъдат подходящо обучени също и с оглед на подобряването на прилагането на международното право и съдебното сътрудничество. Служителите, които отговарят за разследването и съдебното преследване на такива престъпления, следва също така да имат достъп до инструментите за разследване, използвани по случаи на организирана престъпност или други тежки форми на престъпление, като например следене на комуникационни връзки, тайно наблюдение, в т.ч. електронно наблюдение, наблюдение на банкови сметки и други финансови разследвания.
- (9) С цел да се гарантира ефективното съдебно преследване на международни престъпни групи, чиято дейност е съсредоточена в държава-членка и които извършват трафик на хора в трети държави, следва да се установи компетентността по отношение на престъпление, свързано трафик на хора, когато извършителят е гражданин на държава-членка или неговото обичайно място на пребиваване е в държава-членка, а престъплението е извършено извън територията на тази държава-членка. Също така следва да се установи

¹⁸

ОВ L 190, 18.7.2002 г., стр. 1.

компетентността, когато жертвата е гражданин на държава-членка или нейното място на постоянно пребиваване е в държава-членка, или престъплението е било извършено в полза на юридическо лице със седалище на територията на държава-членка, и престъплението е извършено извън територията на тази държава.

- (10) Докато Директива 2004/81/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. за издаване на разрешение за пребиваване на граждани на трети страни, които са жертви на трафик на хора или са били обект на помощ за незаконна имиграция и които сътрудничат с компетентните органи¹⁹ предвижда издаването на разрешение за пребиваване на жертви на трафик, които са граждани на трети държави, а Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите-членки²⁰ урежда упражняването на правото на свободно движение и пребиваване на територията на държавите-членки от гражданите на Съюза и техните семейства, включително защита от експулсиране, настоящата директива установява специфични мерки за защита на всички жертви на трафик на хора. Следователно настоящата директива не разглежда условията на тяхното пребиваване на територията на държавите-членки.
- (11) Жертвите на трафик на хора трябва да могат да упражняват ефективно своите права. Ето защо трябва да им бъде предоставяна подходяща подкрепа и помощ преди, по време и за подходящ период от време след наказателното производство. За да бъде тази подкрепа ефективна, е необходимо тя да бъде предоставяна въз основа на информираност и съгласие от страна на жертвата, като се гарантира, че жертвата е съгласна, например, с действия за установяване на болести или други основни мерки за подкрепа. Подкрепата и помощта, които се предоставят, следва да включват поне минимален набор от мерки, необходими, за да се даде възможност на жертвата да се възстанови и да избяга от своите трафиканти. Практическото осъществяване на такива мерки, въз основа на индивидуална оценка съгласно националните разпоредби, следва да отчита обстоятелствата и нуждите на въпросното лице. Веднага щом е налице сведение, че дадено лице може да е жертва на трафик, следва да се предостави подкрепа на това лице, независимо от неговата готовност да свидетелства. Помощта следва да се предоставя безусловно, поне докато компетентните органи вземат окончателно решение по отношение на срока за размисъл и разрешението за пребиваване или по друг начин признаят, че лицето е жертва на трафик на хора. Ако след приключване на процеса на идентифициране или изтичане на срока за размисъл се установи, че лицето не отговаря на условията за разрешение за пребиваване или не пребивава законно в страната на друго основание, съответната държава-членка не е задължена да продължи да предоставя на това лице помощ и подкрепа въз основа на настоящата директива. Когато това е необходимо, предоставянето на помощ и подкрепа следва да продължи в рамките на подходящ срок след наказателното производство, например ако се провежда медицинско лечение поради тежки физически или

¹⁹ ОВ L 261, 6.8.2004 г., стр. 19.

²⁰ ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77.

психологически последици от престъплението или сигурността на жертвата е застрашена поради дадени показания в хода на наказателното производство.

- (12) Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета от 15 март 2001 г. относно правното положение в наказателното производство на жертвите от престъпления²¹ установява редица права на жертвите при наказателни производства, включително правото на защита и обезщетение. Освен това жертвите на трафик на хора следва да имат достъп до правни консултации и юридическо представителство, включително с цел предявяване на иск за обезщетение. Целта на правните консултации е жертвите да могат да получат информация и съвети за различните възможности, с които разполагат. Правните консултации и юридическото представителство следва да се предоставят безплатно поне в случаите, когато жертвата не разполага с достатъчно финансови средства, по начин, съвместим с вътрешните процедури на държавата-членка. Тъй като е малко вероятно по-специално децата жертви да разполагат с такива средства, правните консултации и юридическото представителство на практика ще бъдат безплатни за тях. Освен това, въз основа на индивидуална оценка на риска, извършена в съответствие с националните процедури, жертвите следва да бъдат защитени от действия, целящи отмъщение или сплашване, както и от риска да бъдат повторно подложени на трафик на хора.
- (13) Жертвите на трафик, които са били подложени на злоупотреби и унизително отношение, които често съпровождат престъплението трафик на хора — като сексуална експлоатация, изнасилване, сходни с робството практики или отнемане на телесни органи — следва да бъдат защитени от вторично виктимизиране и по-нататъшно травмиране в хода на наказателното производство. За тази цел жертвите на трафик на хора следва да бъдат третираны по целесъобразен начин, в зависимост от индивидуалните нужди на всяко лице, по време на наказателното разследване и производство. Индивидуалната оценка на нуждите следва да бъде съобразена с обстоятелства като възраст, бременност, здравословно състояние, увреждания и други лични обстоятелства, както и с физическите и психологическите последици от престъпната дейност, на която жертвата е била подложена. Дали и как да се прилага специфично третиране се решава за всеки отделен случай в съответствие с определените в националното законодателство основания и правилата за съдебна преценка, съдебна практика и насоки.
- (14) В допълнение към мерките, които са на разположение за всички жертви на трафик, държавите-членки следва да осигурят наличието на специални мерки за помощ, подкрепа и защита за децата жертви на трафик. Тези мерки следва да се предоставят с оглед на висшия интерес на детето и в съответствие с Конвенцията на Обединените нации за правата на детето. Когато възрастта на лицето, обект на трафик, е неустановена и има основания да се смята, че то е под 18 години, това лице следва да се приеме за дете и да получи незабавно помощ, подкрепа и защита. Мерките за оказване на помощ и подкрепа на децата жертви следва да бъдат съсредоточени върху физическото и психо-социалното им възстановяване и към намиране на трайно решение за съответното лице. Тъй като детето жертва следва да бъде реинтегрирано в обществото възможно най-

²¹ ОВ L 82, 22.3.2001 г., стр. 1.

бързо, това включва правото на достъп до образование. Като се отчита фактът, че децата жертви на трафик са особено уязвими, следва да се предвидят допълнителни защитни мерки за тях по време на разпитите в хода на наказателното разследване и производство.

- (15) Държавите-членки следва да разработят и/или укрепят съществуващите политики за предотвратяване на трафика на хора, включително посредством мерки за обезсърчаване на търсенето, което поощрява всички форми на експлоатация, и мерки за намаляване на риска лица да станат жертва на трафик, чрез научни изследвания, информация, популяризиране на проблема и образование. В тези инициативи държавите-членки следва да възприемат подход, който зачита спецификите на пола и правата на детето. Всеки служител, за когото има вероятност да бъде в контакт с жертви или потенциални жертви на трафик на хора, следва да бъде подходящо обучен да идентифицира и работи с такива жертви. Това задължение за обучение се отнася по-конкретно за полицейски служители, гранични служители, инспектори по труда, здравен персонал и консулски персонал, но в зависимост от обстоятелствата на място може да включва и други групи държавни служители, за които има вероятност да срещнат жертви на трафик в своята работа.
- (16) Директива 2009/52/ЕО от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава²² предвижда санкции за работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава, които макар да не им е повдигнато обвинение или да не са осъждани за трафик на хора, използват работа или услуги, изискани от лице, за което знаят, че е жертва на трафик. Освен това държавите-членки следва да разгледат възможността за налагането на санкции на потребителите на всяка услуга, изискана от лице, за което те знаят, че е жертва на трафик. Това допълнително инкриминиране би могло да включва работодатели на законно пребиваващи граждани на трети държави и граждани на ЕС, както и потребителите на сексуални услуги от лице жертва на трафик, независимо от тяхната националност.
- (17) Държавите-членки следва да създадат — по начин, който считат за целесъобразен от гледна точка на вътрешната си уредба, и като отчитат необходимостта да се осигури минимална структура с определени задачи — национални системи за наблюдение, като националния орган за докладване или други подобни механизми с цел оценяване на тенденциите в областта на трафика на хора, измерване на резултатите от действията за борба с трафика на хора и редовно докладване пред съответните национални органи.
- (18) Тъй като целта на настоящата директива, а именно борбата с трафика на хора, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки чрез самостоятелни действия, а поради мащаба и въздействието може да бъде постигната по-добре на равнището на Европейския съюз, ЕС може да приема мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, както е посочено в член 3 и член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на

²²

ОВ L 126, 30.6.2009 г., стр. 24.

пропорционалност, определен в член 5 от Договора за Европейския съюз, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

- (19) Настоящата директива защита основните права и съблюдава принципите, признати по-конкретно в Хартата на основните права на Европейския съюз, а именно човешкото достойнство, забраната на робството, принудителния труд и трафика на хора, забраната на изтезанието и нечовешкото или унижителното отношение или наказание, правата на детето, правото на свобода и сигурност, свободата на изразяване на мнение и свободата на информация, защитата на личните данни, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес и принципите на законност и пропорционалност на престъплението и наказанието. По-специално, настоящата директива има за цел да осигури пълното спазване на тези права и принципи и следва да бъде прилагана в съответствие с това.
- (20) [В съответствие с членове 1, 2, 3 и 4 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия са уведомили за желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящата директива] ИЛИ [Без да се засяга член 4 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия не участват в приемането на настоящата директива и не са обвързани от нея и не я прилагат]. В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея и не я прилага,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1 **Предмет**

С настоящата директива се цели да се установят минимални правила относно квалифицирането на престъпленията и определянето на санкции в сферата на трафика на хора. С нея се цели също така да се въведат общи разпоредби за засилване на предотвратяването на тези престъпления и защитата на техните жертви.

Член 2 **Престъпления, свързани с трафика на хора**

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че следните умишлени деяния са наказуеми:

набиране, превоз, прехвърляне, подслоняване или приемане на лица, включително размяна или прехвърляне на контрола над дадено лице, чрез използване на заплаха, употреба на сила или други форми на принуда, отвлечение, измама, заблуда, злоупотреба с власт или с уязвимо положение,

заплащане или получаване на плащания или изгода, с оглед получаване на съгласието на лице, което има контрол над друго лице, с цел експлоатация.

2. Уязвимо положение е налице, когато лицето няма действителна или приемлива алтернатива на това да се поддаде на въпросната злоупотреба.
3. Експлоатацията включва като минимум експлоатация на извършвана от други лица проституция или други форми на сексуална експлоатация, принудителен труд или услуги, в т.ч. просия, робство или практики, подобни на робството, принудително подчинение, експлоатация за престъпни дейности, както и отнемане на телесни органи.
4. Съгласието на жертвата на трафик на хора за планирана или действителна експлоатация е без значение, когато е използвано някое от средствата, посочени в параграф 1.
5. Когато поведението, посочено в параграф 1, е свързано с дете, то съставлява наказуемото деяние трафик на хора, дори и да не е използвано никое от средствата, посочени в параграф 1.
6. За целите на настоящата директива „дете“ означава всяко лице на възраст под 18 години.

Член 3

Подстрекателство, съучастничество и опит за извършване на престъпление

Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че подстрекателството, съучастничеството и опитът за извършване на престъпление, посочено в член 2, са наказуеми.

Член 4

Наказания

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпление, посочено в член 2, се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малък от пет години.
2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпление, посочено в член 2, се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малък от десет години, когато е извършено при някое от следните обстоятелства:
 - а) престъплението е извършено от служебно лице във връзка с изпълнението на неговите задължения;
 - б) престъплението е извършено срещу особено уязвимо лице, което в контекста на настоящата директива включва най-малкото деца-жертви, както и възрастни, които са особено уязвими поради бременност, здравословно състояние или увреждания;

- в) престъплението е извършено в рамките на престъпна организация по смисъла на Рамково решение 2008/841/ПВР²³;
 - г) престъплението е застрашило, умишлено или поради престъпна небрежност, живота на жертвата;
 - д) престъплението е извършено с особено насилие или е причинило особено тежки вреди на жертвата.
3. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпленията, посочени в член 3, са наказуеми с ефективни, съразмерни и възпиращи наказания, което може да доведе до предаване на лицето.

Член 5

Отговорност на юридически лица

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност за посочените в членове 2 и 3 престъпления, когато са извършени в тяхна полза от лице, действащо самостоятелно или в качеството си на член на орган на юридическото лице, изпълняващ управленски функции в рамките на това юридическо лице, на едно от следните основания:
- а) правомощие да представлява юридическото лице или
 - б) правомощие да взема решения от името на юридическото лице или
 - в) правомощие да упражнява контрол в рамките на юридическото лице.
2. Държавите-членки също гарантират, че юридическо лице може да бъде подведено под отговорност, когато липсата на надзор или контрол от страна на лице, посочено в параграф 1, е направила възможно извършването от негово подчинено лице на някое от престъпленията, посочени в членове 2 и 3, в полза на това юридическо лице.
3. Отговорността на юридическите лица по параграфи 1 и 2 не изключва наказателното производство срещу физически лица, които са извършители, подбудители или съучастници в престъпленията, посочени в член 2 и 3.
4. За целите на настоящата директива „юридическо лице“ означава всяко образувание, което има правосубектност съгласно приложимото право, с изключение на държави или публични органи при упражняването на държавната власт, както и на публичните международни организации.

Член 6

Санкции за юридически лица

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че всяко юридическо лице, подведено под отговорност съгласно член 5,

²³ ОВ L 300, 11.11.2008 г., стр. 42.

параграфи 1 и 2, подлежи на ефективни, съразмерни и възпиращи санкции, които включват наказателни или ненаказателни глоби и може да включват други санкции като:

- а) лишаване от правото да се ползва от обществени облаги или помощи;
- б) временно или постоянно лишаване от правото да упражнява търговска дейност;
- в) поставяне под съдебен надзор;
- г) съдебна ликвидация;
- д) временно или постоянно затваряне на предприятия, използвани за извършване на престъплението.

Член 7

Отказ от наказателно преследване и неприлагане на наказания към жертвата

В съответствие с основните принципи на своята правна система държавите-членки предвиждат възможност жертвите на трафик на хора да не бъдат наказателно преследвани и да не бъдат наказвани за участието си в престъпна дейност, която са били принудени да извършват като пряко следствие от подлагането им на деяние, посочено в член 2.

Член 8

Разследване и съдебно преследване

1. Държавите-членки гарантират, че разследването и съдебното преследване на престъпленията, посочени в членове 2 и 3, не зависят от съобщаването или предявяването на обвинение от страна на жертвата и че наказателното производство може да продължи дори ако жертвата оттегли показанията си.
2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да направят възможно преследването на престъпленията, посочени в членове 2 и 3, за достатъчен период от време след като жертвата е достигнала пълнолетие.
3. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че лицата, структурите или службите, отговорни за разследването или съдебното преследване на престъпленията, посочени в членове 2 и 3, са преминали през съответното обучение.
4. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че на разположение на лицата, структурите или службите, отговорни за разследването или съдебното преследване на престъпленията, посочени в членове 2 и 3, са предоставени ефективни инструменти за разследване като използваните при случаи, свързани с организираната престъпност или други тежки престъпления.

Член 9
Компетентност

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки за установяване на своята компетентност върху престъпленията, посочени в членове 2 и 3, когато:
 - а) престъплението е извършено изцяло или отчасти на тяхна територия; или
 - б) извършителят на престъплението е гражданин на съответната държава-членка или обичайното му пребиваване е на територията на тази държава-членка; или
 - в) престъплението е извършено срещу гражданин на съответната държава-членка или лице, чието обичайно пребиваване е на територията на тази държава-членка; или
 - г) престъплението е извършено в полза на юридическо лице, със седалище на територията на тази държава-членка.
2. Държава-членка може да реши, че няма да прилага или ще прилага само при специфични случаи и обстоятелства правилата за компетентност, посочени в параграф 1, букви в) и г), доколкото въпросното престъпление е било извършено извън нейната територия.
3. За съдебното преследване на престъпленията, посочени в членове 2 и 3 и извършени извън територията на въпросната държава-членка, във връзка с параграф 1, буква б) държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че установяването на тяхната компетентност не е подчинено на следните условия:
 - а) дали деянията се определят като престъпление на мястото, където са извършени, или
 - б) дали съдебното преследване може да бъде започнато само след докладване от страна на жертвата на мястото, където е било извършено престъплението, или след известяване от държавата, в която се намира мястото, където е било извършено престъплението.
4. Държавите-членки съобщават своевременно на Комисията за своето решение да прилагат параграф 2 и, когато е подходящо, дават описание на специфичните случаи или обстоятелства, при които се прилага това решение.

Член 10
Помощ и подкрепа за жертвите на трафик на хора

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят помощ и подкрепа на жертвите преди и по време на наказателното производство, както и в рамките на подходящ срок след това, с цел те да бъдат в състояние да упражняват правата, определени в Рамково решение 2001/220/ПВР от 15 март 2001 г. относно правното положение в наказателното производство на жертвите от престъпления и в настоящата директива.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че на съответното лице се предоставят помощ и подкрепа от момента, в който компетентните органи имат данни, че е възможно то да е било обект на престъпление, посочено в членове 2 и 3.
3. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че помощта и подкрепата за жертвите не зависи от тяхното желание да свидетелстват.
4. Държавите-членки предприемат необходимите мерки за установяването на подходящи механизми, които имат за цел ранното идентифициране и оказването на помощ и подкрепа на жертвите в сътрудничество със съответните организации за предоставяне на помощ.
5. Мерките за помощ и подкрепа, посочени в параграф 2, се предприемат въз основа на информираност и съгласие от страна на жертвата и включват поне стандарт на живот, който може да осигури на жертвата средствата за живеене, като подходящо и безопасно място за живеене и материална помощ, както и необходимото медицинско обслужване, в т.ч. психологическа помощ, консултации и информация на език, който жертвата разбира, при необходимост устен и писмен превод, както и достъп до образование за децата. Държавите-членки осигуряват грижи за жертвите със специални нужди.

Член 11

Защита на жертвите на трафик на хора в наказателното разследване и наказателното производство

1. Защитните мерки, посочени в настоящия член, се прилагат в допълнение към правата, установени в Рамково решение 2001/220/ПВР.
2. Държавите-членки гарантират, че жертвите на трафик на хора имат достъп до безплатни правни консултации и до юридическо представителство, включително с цел предявяване на иск за обезщетение. Юридическото представителство е безплатно, когато жертвата не разполага с достатъчно финансови средства. Настоящият параграф не засяга прилагането на член 14, параграф 2, когато жертвата е дете.
3. Без да се засягат правата на защита и ако това е в съответствие с основните принципи на правната им система и когато е уместно, държавите-членки предвиждат възможност за неразкриване на самоличността на жертвите на трафик на хора, които дават свидетелски показания.
4. Държавите-членки гарантират, че жертвите на трафик на хора се ползват с подходяща защита въз основа на индивидуална оценка на риска, като, наред с другото, имат достъп до програми за защита на свидетели или други подобни мерки, ако това е уместно и е в съответствие с основанията, определени в националното законодателство или процедури.
5. Без да се засягат правата на защита и въз основа на направена от компетентните органи индивидуална оценка на личните обстоятелства на жертвата, държавите-членки гарантират, че жертвите на трафик на хора са

обект на специално отношение с цел предотвратяване на евентуално вторично виктимизиране, като в рамките на възможното и в съответствие с основанията, определени в националното законодателство и с правилата за съдебна преценка, съдебна практика и насоки, се избягва:

- а) повторното изслушване по време на разследването, наказателното преследване или съдебния процес, когато това не е необходимо;
- б) визуалният контакт между жертвата и извършителя, включително при даването на показания, например при изслушване или кръстосан разпит, чрез подходящи средства, в т.ч. чрез използване на подходящи комуникационни технологии;
- в) даването на показания на открито заседание на съда;
- г) задаването на въпроси за личния живот, когато това не е необходимо.

Член 12

Общи разпоредби относно мерките за оказване на помощ, подкрепа и защита на децата жертви на трафик на хора

1. На децата жертви на трафик на хора се оказва помощ, подкрепа и защита, като се отчита висшият интерес на детето.
2. Държавите-членки гарантират, че когато възрастта на лице, което е обект на трафик на хора, е неустановена и има причини да се предполага, че лицето е дете, това лице се смята за дете, за да му бъде предоставен незабавен достъп до защита, помощ и подкрепа в съответствие с членове 13 и 14.

Член 13

Помощ и подкрепа за децата жертви на трафик на хора

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че специфичните действия за оказване на помощ и подкрепа на децата жертви на трафик на хора при тяхното физическо и психо-социално възстановяване в краткосрочен и дългосрочен план се предприемат след индивидуална оценка на специалните обстоятелства на всяко дете жертва, като се отчитат надлежно възгледите, нуждите и опасенията на детето.
2. Държавите-членки предприемат, при необходимост и възможност, мерки за оказване на помощ и подкрепа на семейството на детето жертва на трафик на хора, когато семейството се намира на територията на държавата-членка. По-конкретно, при необходимост и възможност, държавите-членки прилагат член 4 от Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета спрямо семейството.
3. Настоящият член се прилага в допълнение към член 10.

**Защита на децата жертви на трафик на хора в наказателното разследване и
наказателното производство**

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че при наказателното разследване и наказателното производство съдебните органи назначават специален представител на детето жертва на трафик, когато според националното законодателство носителите на родителска отговорност са лишени от възможността да представляват детето в резултат на конфликт на интереси между тях и детето жертва или когато детето не е придружено или е разделено от семейството.
2. Държавите-членки гарантират, че децата жертви на трафик на хора имат незабавен достъп до безплатни правни консултации и безплатно юридическо представителство, включително с цел предявяване на иск за обезщетение.
3. Без да се засягат правата на защита, държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че при наказателното производство във връзка с престъпленията, посочени в членове 2 и 3:
 - а) изслушването на децата жертви се състои без неоснователно забавяне след съобщаване на фактите на компетентните органи;
 - б) при необходимост изслушването на децата жертви се провежда в помещения, предназначени или приспособени за тази цел;
 - в) когато е необходимо, изслушването на децата жертви се извършва от или посредством професионалисти, специално обучени за тази цел;
 - г) при възможност и необходимост всички изслушвания на детето жертва се извършват от едни и същи лица;
 - д) броят на изслушванията е ограничен до възможния минимум и изслушвания се провеждат само доколкото това е необходимо за целите на наказателното производство;
 - е) детето жертва може да бъде придружено от законния си представител или, по целесъобразност, от възрастен по избор на детето, освен ако не е взето обосновано решение за обратното по отношение на това лице.
4. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че при наказателно разследване на престъпление, посочено в членове 2 и 3, всички изслушвания на детето жертва, или когато това е уместно — на детето свидетел, могат да бъдат записвани на видео и видеозаписите на изслушванията могат да бъдат използвани като доказателство в наказателното съдопроизводство съгласно разпоредбите на националното законодателство.
5. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че при наказателно съдопроизводство, свързано с престъпленията, посочени в членове 2 и 3 може да бъде наредено:
 - а) изслушването да се проведе без присъствието на публика;

- б) детето жертва да може да бъде изслушано в съдебната зала, без то да присъства, по-конкретно чрез използване на подходящи комуникационни технологии.
6. Параграфи 1, 3, 4 и 5 се прилагат в допълнение към член 11.

Член 15

Предотвратяване

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки за обезсърчаване на търсенето, което поощрява различните форми на експлоатация, свързани с трафика на хора.
2. Държавите-членки предприемат подходящи действия, като информационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността, изследователски и образователни програми, когато е уместно — в сътрудничество с организации на гражданското общество, с цел да се повиши осведомеността и да се намали рискът хората, и особено децата, да станат жертви на трафик на хора.
3. Държавите-членки насърчават редовното обучение на служителите, за които има вероятност да влязат в контакт с жертви и потенциални жертви, в т.ч. полицейските служители от първа линия, граничните служители, инспекторите по труда, здравния персонал и консулския персонал, което да ги направи способни да идентифицират жертвите и потенциалните жертви на трафик на хора и да работят с тях.
4. Държавите-членки разглеждат възможността за предприемане на мерки за инкриминиране на използването на услуги, които са предмет на експлоатация съгласно посоченото в член 2, със знанието, че лицето е жертва на престъпление, посочено в член 2.

Член 16

Национални органи за докладване или други подобни механизми

Държавите-членки вземат необходимите мерки за създаването на национални органи за докладване или други подобни механизми. Задачите на тези механизми включват извършване на оценка на тенденциите в областта на трафика на хора, измерване на резултатите от действията за борба с трафика на хора и докладване на съответните национални органи.

Член 17

Отмяна на Рамково решение 2002/629/ПВР

С настоящото се отменя Рамково решение 2002/629/ПВР относно борбата с трафика на хора, без това да засяга задълженията на държавите-членки, свързани със срока за транспониране в националното законодателство.

Позоваванията на отмененото рамково решение се считат за позовавания на настоящата директива.

Член 18
Транспониране

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, не по-късно от [ДВЕ ГОДИНИ ОТ ДАТАТА НА ПРИЕМАНЕ НА ДИРЕКТИВАТА]. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби и прилагат таблица на съответствието между разпоредбите и настоящата директива.
2. Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.
3. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 19
Докладване

1. До [четири години след датата на приемане] и на всеки три години след това Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета, включително всяко необходимо предложение.
2. Държавите-членки изпращат на Комисията цялата информация, необходима за изготвянето на посочения в параграф 1 доклад. Тази информация включва подробно описание на мерките, прилагани в съответствие с член 8 и членове 10—16, както и описание на съображенията относно възможни мерки в съответствие с член 15, параграф 4.

Член 20
Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 21
Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател